

A Fővárosi Ítéltábla ügyvéd (fél címe) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű és ... jogutódjaként II.rendű felperes neve II. rendű felpereseknek - ... I. rendű, a ... Ügyvédi Iroda által képviselt II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű, a ... III. rendű, valamint a ... által képviselt III.rendű alperes neve (III.rendű alperes címe) IV. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. március 18. napján kelt 12.K/P.20.875/2014/52. számú ítélete ellen az I-II. rendű felperesek részéről 59. sorszám alatt, valamint a IV. rendű alperes részéről 58. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja: a II. rendű és a IV. rendű alpereseket az I-II. rendű felperesek javára személyenként járó 6.000.000 forint nem vagyoni kártérítés után 2016. március 18. napjától egyetemlegesen kötelezi a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a IV. rendű alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg az I-II. rendű felpereseknek együttesen 100.000 (Egyszázezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

Együttesen kötelezi az I-II. rendű felpereseket, hogy - 15 napon belül - fizessenek meg a II. rendű alperesnek 20.000 (Húszezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 1.008.000 (Egymillió-nyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az I. rendű felperes és a peres eljárás során elhunyt ... élettársi kapcsolatából 1995. szeptember 15. napján született ... utónevű gyermekük a ... szülészeti osztályán. A II. rendű felperes ... édesanyja. Az I. rendű felperes és a II. rendű felperesi jogelőd gyermeke a ... végzett ellátása során friss fagyasztott plazma vérkészítményt kapott, amely az utólagos vizsgálat által kiderítetten hepatitis B vírussal volt fertőzött. ... 1999. január 3. napján hunyt el, halálát közvetlenül a sokszervi elégtelenség okozta, amelyet a toxikus májelégtelenségben kialakuló súlyos, uralhatatlan, több kórokozó által okozott szepszis váltott ki. A ...ként dolgozó II. rendű felperesi jogelőd a gyermeke halálát követően a munkába menekült, feltett szándéka volt, hogy szakmai úton kiderítse: ki a felelős a történetekért. A II. rendű felperesi jogelőd a gyermek halálát követően visszaszokott az erős dohányzásra, nagyobb mennyiségben fogyasztott alkoholt. 2009-ben nála a nyaki nyirokcsomó rákos megbetegedését diagnosztizálták, a peres eljárás folyamatban léte alatt 2012. szeptember 10.

napján hunyt el. Az I. rendű felperes a II. rendű felperesi jogelődöt a különböző szervekkel, minisztériumokkal, szakértőkkel való levelezésben aktívan segítette, gyermekük halála vezetett élettársi kapcsolatuk megszakadásához. A hosszan elhúzódó peres eljárás az I. rendű felperesnél a gyermek elvesztésével együtt járó gyászmunkát nehezítette, újabb párkapcsolata nem alakult ki, újabb gyermeke nem született.

Az I-II. rendű felperesek 2005 májusában terjesztették elő keresetüket az I. rendű alperessel, II. rendű alperesként - a ... jogutódjaként - az ..., továbbá a III. rendű alperessel szemben. A III. rendű alperessel szemben utóbb az I-II. rendű felperesek a keresettől elálltak, ezért vele szemben a bíróság a pert megszüntette. A peres eljárásban az ... jogutódjaként a II. rendű alperes perbe lépett, 2011 márciusában azonban ezen nyilatkozatát arra hivatkozva vonta vissza, hogy az ... jogutódja a IV. rendű alperes, ezért az I-II. rendű felperesek 2011 áprilisában keresetüket a IV. rendű alperesre is kiterjesztették, a II. rendű és IV. rendű alpereseket, mint az ... jogutódjait egyetemlegesen kérték marasztalni.

Az I-II. rendű felperesek végleges keresetükben az I. rendű alperest az I-II. rendű felperesek részére személyenként 500.000 forint kártérítés megfizetésére kérték kötelezni, míg a II. rendű és IV. rendű alpereseket egyetemlegesen kérték kötelezni arra, hogy az I-II. rendű felpereseknek személyenként fizessenek meg 6.500.000 forint nem vagyoni kártérítést, annak 1999. január 3. napjától járó késedelmi kamatával együtt.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. A II. rendű alperes ugyancsak a kereset elutasítását kérte, vitatta, hogy az ... jogutódja lenne, hivatkozott a követelés elévülésére is, ezen túlmenően a követelést érdemben is elutasítani kérte annak alaptalanságára hivatkozással. A kereset elutasítását kérte a IV. rendű alperes is, ugyancsak vitatva jogutódi minőségét.

Az elsőfokú bíróság ítéletével egyetemlegesen kötelezte a II. rendű és a IV. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg az I-II. felpereseknek személyenként 6.000.000 forintot és 596.331 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az I-II. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg az I. rendű alperesnek személyenként 190.000 forint perköltséget. Rendelkezése szerint ezt meghaladóan a perben felmerült költségeiket a felek maguk viselik, a le nem rótt 840.000 forint illetékből az I-II. rendű felperesek személyenként 60.000 forintot kötelesek az államnak megfizetni, míg a fennmaradó 720.000 forint illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság határozata jogi indokolásában utalt arra, hogy az I-II. rendű felpereseket ért kár vonatkozásában az elévülési idő a gyermek halálával, 1999. január 3. napjával megkezdődött. Az elévülés ideje 2003. szeptember 2. napján újrakezdődött, ugyanis az I-II. rendű felperesek igényüket az egyezségi kísérletre történő idézés kibocsátásának kérelmezésével a bíróságon előterjesztették, majd ezt követően az I-II. rendű felperesek az elévülési időn belül - 2005 májusában - előterjesztették keresetüket többek között az ...-val, mint a ... jogutódjával szemben is. Rámutatott arra is, hogy a peres eljárásba az ... jogutódaként a II. rendű alperes önként belépett, a jogutód személye egészen addig nem volt vitás, amíg a II. rendű alperes a nyilatkozatát vissza nem vonta. Az I-II. rendű felperesek a II. rendű alperesnek a Honvédelmi Minisztérium és az Egészségügyi Minisztérium között 2007 júniusában létrejött megállapodáson alapuló bejelentéséig nem voltak a perben abban a helyzetben, hogy a IV. rendű alperessel szemben érvényesíthessék igényüket. A jogutódlással kapcsolatos vita idején a keresetet kiterjesztették a IV. rendű alperesre, így követelésük a IV. rendű alperessel szemben is érvényesíthető volt, az elévülésre a IV. rendű alperes sem hivatkozhat alappal. Az elsőfokú bíróság a II. rendű és IV. rendű alpereseket egyaránt a megszünt ... jogutódjának tekintette. A nem vagyoni kártérítési igény kapcsán utalt arra, hogy az I. rendű felperes

és a II. rendű felperesi jogelőd gyermekük korai halálával elvesztették az egészséges, teljes családban való élés lehetőségét, bizonyították, hogy az életükben hátrányos életmódbeli változásokat szenvedtek el, személyiségük negatív irányban változott, ami megalapozza a nem vagyoni kártérítésre irányuló igényüket. Az elsőfokú bíróság annak összecszerúságát mérlegeléssel, mind az I. rendű, mind a II. rendű felperesi jogutód vonatkozásában 6.000.000 forintban határozta meg azzal, hogy a kár bekövetkezése óta eltelt hosszabb időre figyelemmel annak összegét az ítélet meghozatala idején irányadó ár- és értékviszonyok alapján állapította meg, ezért az I-II. rendű felperesek kamat fizetésére vonatkozó igényét elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I-II. rendű felperesek terjesztettek elő fellebbezést, annak megváltoztatásával a javukra megítélt nem vagyoni kártérítés után késedelmi kamat fizetésére is kérték a II. rendű és a IV. rendű alperesek egyetemleges kötelezését. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság által megállapított kártérítés az igényérvényesítés idején fennálló értékviszonyoknak felel meg, ezért a késedelmi kamat iránti igényüket 2003. szeptember 2. napján határozták meg, hangsúlyozták, hogy a per kezdetétől fogva igényt tartottak és jelenleg is igényt tartanak késedelmi kamatra.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a IV. rendű alperes ugyancsak fellebbezést terjesztett elő, annak megváltoztatásával elsődlegesen a vele szemben előterjesztett kereset elutasítását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését kérve. Az elsőfokú eljárásban előadott álláspontját fenntartva vitatta, hogy az ... jogutódja lenne, álláspontja szerint a kereset nem a IV. rendű alperessel, hanem a II. rendű alperessel szemben érvényesíthető. Ezen túlmenően fenntartotta azon hivatkozását is, miszerint a kereset a IV. rendű alperessel szemben elévült az 1999-ben bekövetkezett káreseményhez képest, a IV. rendű alperessel szembeni igény érvényesítésére ugyanis csak 2011-ben került sor. Az I-II. rendű felperesek 2003. szeptember 2-ai egyezségi kísérletre idézési kérelme, illetőleg a 2005. május 17. napján történt keresetindítása a IV. rendű alperessel szemben a követelés elévülését nem szakította meg, tekintetbe véve azt is, hogy a IV. rendű alperes 2007. július 1. napján került megalapításra. Kiemelte: az I-II. rendű felperesek nem jelöltek meg olyan okot, amely az elévülés nyugvására vezető oknak minősülne, az elsőfokú bíróság jogszabályellenesen, a káresemény idején hatályban volt, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) kiterjesztő értelmezésével állapította meg, hogy az I-II. rendű felperesek követelése a IV. rendű alperessel szemben nem évült el.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult, álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az I-II. rendű felperesek javára járó nem vagyoni kártérítés összegét az ítélethozatalakor fennálló ár- és értékviszonyok alapján helytállóan határozta meg, így kizárt, hogy az igényérvényesítés időpontjától a késedelmi kamat követelhető. A IV. rendű alperes fellebbezése kapcsán utalt arra, hogy az által kifogásolt jogutódlási kérdést már a Kúria is elbírált és amennyiben a IV. rendű alperes az ... jogutódja, úgy az elévülés az esetben kizárt, ugyanis a per megindítása a jogelőd ellen az elévülési időn belül történt.

A IV. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme a saját fellebbezésében foglaltakon túl arra irányult, hogy az elsőfokú bíróság az I-II. rendű felperesek fellebbezésének ne adjon helyt.

Az I-II. rendű felperesek fellebbezése kisebb részben megalapozott, a IV. rendű alperes fellebbezése megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság ítéletének az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasító rendelkezése fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett [Pp. 228. § (4) bekezdés], a Fővárosi

Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelmek korlátai között bírálta felül [Pp. 253. § (3) bekezdés] és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a kereset elbírálásához szükséges mértékben feltárta. Érdemi ítéleti döntését a Fővárosi Ítéltábla kizárólag a megítélt nem vagyoni kárigények utáni késedelmi kamatfizetés tekintetében módosította a következők szerint.

A Fővárosi Ítéltábla mindenekelőtt utal arra, hogy a IV. rendű alperes fellebbezési álláspontjával szemben - amint arra az elsőfokú bíróság helytállóan utalt - a fenntartó minisztériumok megállapodásából az tűnik ki, hogy a felek a jogutódlással kapcsolatos kérdések rendezése során a IV. rendű alpereshez, illetve az ...-hoz kerülő tevékenységeket szakmai szempontok szerint osztották meg egymás között. A IV. rendű alperes létrehozásával kapcsolatos kormányhatározatok, a megállapodás és a megszüntető okirat, valamint az alapító okirat rendelkezéseinek együttes értelmezésével azonban az a következtetés vonható le, hogy a per alapjául szolgáló kárkötelemben a károkozó ... jogutódjának, az ...-nak a két intézmény jogutódlással kapcsolatos kötelezettségvállalásainak az elválaszthatatlansága folytán mind a II. rendű, mind a IV. rendű alperes is a jogutódja. A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy a károsulti pozícióban lévő I-II. rendű felperesek igényének érvényesítését nem gátolhatja a jogutódok között a jogutódlás kérdésében kialakult vita; a jogutódok belső jogviszonyára tartozó kérdés, hogy egymás között hogyan rendezik a jogelődjük által okozott károkért való tényleges helytállás kötelezettségét.

A II. rendű alperes helytállóan hivatkozott fellebbezésében arra, hogy az előzőekben kifejtett álláspontot a Kúria [Pfv.III.21.113/2014/4.] is megerősítette, és úgy foglalt állást, hogy a károkozó - jelen perben jogutódának - ...-nak a két intézmény jogutódlással kapcsolatos kötelezettségvállalásainak az elválaszthatatlansága miatt - éppen a nem egyértelmű rendelkezések miatt - mind a II. rendű, mind a IV. rendű alperes is jogutódnak tekinthető, önmagában nincs annak döntő jelentősége, hogy az ... törzskönyvi nyilvántartásában csak a II. rendű alperes szerepel jogutódként, és a IV. rendű alperes által meghatározott szakmai és pénzügyi jogutódlás sem állapítható meg külön-külön, és ennek alapján nem különíthető el a két intézmény jogutódlása sem. Az adott perben az egyetemleges kártérítési felelősségük fennálltának a megállapítása a helyes döntés, a felelősségük egymás közötti megosztásának kérdése az egyetemlegesen felelős jogutódok belső jogviszonyára tartozik.

A régi Ptk. 326. § (1) bekezdése az elévülés kezdő időpontját a követelés esedékessé válásának időpontjában határozza meg. A régi Ptk. 326. § (2) bekezdése szerinti esetekben az elévülés nyugszik, míg a régi Ptk. 327. §-a az elévülés megszakadására okot adó körülményeket határozza meg. Az elévülés alapvetően anyagi jogi kérdés, az elévülés megszakítására azonban néhány eljárási cselekmény, a felek közötti egyezségkötés, a perindítás - vagy az azzal azonos megítélés alá eső bármely jogcselekmény -, illetve az ezek folytán a felek között folytatódó tárgyalások alkalmasak.

A IV. rendű alperes tévesen hivatkozott fellebbezésében arra, hogy az I-II. rendű felperesek kártérítési igénye vele szemben elévült, így bírósági úton nem érvényesíthető. Kétségtelen tény, hogy az I-II. rendű felperesek a károkozó jogutódjával szemben a kárigényüket az 1999. január 3-án bekövetkezett káreseményhez képest a régi Ptk. 324. § (1) bekezdésében meghatározott ötéves elévülési határidőn belül érvényesítették, ugyanis az ...-val szembeni elévülést előbb a 2003. szeptember 2-ai egyezségi kísérletre történő idézés kibocsátása iránti kérelem előterjesztésével, majd a keresetlevél 2005. május 17-ei előterjesztésével megszakították. Tekintetbe véve, hogy a régi Ptk. 327. § (2) bekezdése szerint az elévülés az azt megszakító eljárás jogerős befejezése után kezdődik újból [BDT2002. 694.], nincs jelentősége annak, hogy a per folyamán a károkozó jogutódja személyében ismételt jogutódlás következett be az előzőekben kifejtettek szerint, ahogy

annak sincs ezért jelentősége, hogy az - egyik - jogutód IV. rendű alperes ténylegesen mikor került megalapításra. A per tartama alatt az elévülés nem következik be, ha az anyagi jogi igény érvényesítése a jogelőddel szemben - mint az adott esetben - még az elévülési időn belül megtörtént. Tévesen hivatkozott a IV. rendű alperes a BDT2009. 2041. számú eseti döntésben foglaltakra, az adott esetben ugyanis nem arról van szó, hogy az I-II. rendű felperesek a valódi kötelezett helyett - téves feltevésből kiindulva - mással szemben terjesztették elő igényüket - amely a valódi kötelezettel szemben támasztott követelés elévülését nem szakította volna meg -, hanem arról, hogy az I-II. rendű felperesek a károkozó jogutódjával szemben az általános elévülési időn belül terjesztették elő igényüket.

Az I-II. rendű felperesek fellebbezési érvelése kapcsán a Fővárosi Ítéltábla rámutat arra, hogy a régi Ptk. 355. §-ában foglalt rendelkezések és ehhez kapcsolódóan a Ptk. 360. § (1) és (2) bekezdésében, valamint a 301. §-ában írt szabályok azt a célt szolgálják, hogy a károsult olyan helyzetbe kerüljön, mint amilyenben akkor lett volna, ha a károsodás nem következik be. A késedelmi kamat megítélése azonban nem hozza feltétlenül abba a helyzetbe a károsultat, amilyenben a károsodás bekövetkezte előtt volt, ezért az ítélkezési gyakorlat - reparációs célból - lehetőséget teremt arra, hogy ha a károkozás, illetőleg az elbírálás idején irányadó ár- és értékviszonyokban olyan jelentős eltérés mutatkozik, amely miatt a kártérítés a reparációs célt nem szolgálja, a bíróság - kellő indokok alapján - az időközben bekövetkezett ár- és értékviszonyok változását kifejező, az elbírálás idején érvényesülő értékviszonyok alapulvételével határozza meg a régi Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése szerint sajátos cél kielégítését szolgáló nem vagyoni kártérítés összegét. Ebben az esetben azonban ettől kezdődően, és nem visszamenőlegesen, tehát nem a károkozás idejétől jár a késedelmi kamat. Arra azonban sem a jogszabály, sem az ítélkezési gyakorlat nem ad lehetőséget, hogy a bíróság az említett méltányolható érdek nélkül, ráadásul késedelmi kamat nélkül határozza meg a nem vagyoni kártérítés összegét. [EBH2009. 2041.]

Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a károsultak részére a káresemény óta eltelt 17 évben az értékviszonyokban bekövetkezett változások figyelembevételével az elbírálás idején érvényesülő értékviszonyok alapulvételével állapította meg a nem vagyoni kártérítés összegét. Kétségtelen ugyanakkor, hogy ebben az esetben késedelmi kamat a károkozás, illetőleg az igényérvényesítés idejétől nem ítélt meg, ugyanakkor tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a határozathozatal idejétől kezdődően sem ítélt meg késedelmi kamatot annak ellenére, hogy az I-II. rendű felperesek azt kérték, és a jogszabály is kamatfizetési kötelezettséget ír elő a késedelem idejére [rég Ptk. 301. § (1) bekezdés]. A Fővárosi Ítéltábla ezért a II. rendű és IV. rendű alpereseket az elsőfokú határozathozatal időpontjától késedelmi kamat fizetésére is kötelezte az I-II. rendű felpereseket megillető nem vagyoni kártérítés után.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg az ezt meghaladó rendelkezések tekintetében - helyes indokaira utalással - azt helybenhagyta.

Az I-II. rendű felperesek fellebbezése kis részben volt eredményes, a IV. rendű alperes fellebbezése pedig nem vezetett eredményre, a fellebbezési eljárásban az I-II. rendű felperesekkel szemben a IV. rendű alperes tekinthető túlnyomórészt sikertelennek, míg a II. rendű alperessel szemben az I-II. rendű felperesek. Ezért a IV. rendű alperes a másodfokú eljárásban is irányadó Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az I-II. rendű felperesek részére, míg az I-II. rendű felperesek a II. rendű alperes részére a jogi képviselőjük ellátásáért a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak szerint a végzett munkával arányosan - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével - a tényleges ügyvédi tevékenység arányában mérlegeléssel megállapított

munkadíj perköltségként való megfizetésére kötelesek. A fellebbezési eljárási illetékről szóló rendelkezés - az I-II. rendű felperesek teljes személyes költségmentességére, a II. rendű és a IV. rendű alperesek illetékmentességére figyelemmel - a Pp. 81. § (1) bekezdésén, az Itv. 46. § (1) bekezdésén, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésén, 14. §-án, és a 15. § (1) és (3) bekezdésein alapul.

Budapest, 2016. szeptember 16.

Dr. Sághy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.
bíró